

Robert Saladrigas

Escriptor i crític literari

Dos anys després d'aplegar en un volum les entrevistes fetes durant els 70 als principals autors del boom llatinoamericà, Robert Saladrigas rescata gairebé un centenar de 'monòlegs' amb autors catalans i espanyols publicats a la revista 'Destino'

RUTH MARIGOT MURILLO

“Ara es parla de vendes, no de valors literaris”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Mentre pensa en la pròxima novel·la, Robert Saladrigas (Barcelona, 1940) s'ha decidit a recuperar les entrevistes –presentades en forma de monòleg– que va fer a autors catalans i espanyols entre l'any 1968 i el 1975 per a *Destino*. *Paraules d'escriptors* i *Rostros escritos*, tots dos publicats per Galaxia Gutenberg, aconseguen reconstruir una època en què era possible tenir converses interessants sobre literatura i l'ofici d'escriure amb noms com Pere Calders, Salvador Espriu, Maria Aurèlia Capmany, Baltasar Porcel i Joan Brossa –en el primer llibre– o Camilo José Cela, Ana María Matute, José Manuel Caballero Bonald i Álvaro Cunqueiro –en el segon.

Reuneix gairebé un centenar de converses amb escriptors. Com recorda aquells anys?

Va ser un moment cabdal de la meua vida. M'acostava als 30 anys i per primera vegada vaig poder ajuntar

dues de les meves grans passions: el periodisme i la literatura. Una bona entrevista –i sobretot si és amb un escriptor– pot donar una peça que tingui un cert valor literari. En set anys vaig fer 130 entrevistes. No vaig poder parlar amb tothom que m'interessava perquè hi havia d'haver un pretext d'actualitat, un punt d'ancoratge amb el moment en què els textos apareixien a *Destino*. No dedico cap text a Terenci Moix ni a Montserrat Roig, i a tots dos els vaig seguir i van ser amics meus.

Hi combina petites presentacions dels autors amb els discursos en primera persona, només interromputs de tant en tant per alguna observació.

Vaig fer un esforç per presentar els personatges tal com eren, però també tal com jo els veia. Hi ha un equilibri curiós d'objectivitat i subjectivitat. En tot aquest temps no vaig ensenyar cap entrevista abans de

“TANT DE BO POGUÉS-SIM DIR QUE NI EL PAÍS NI LA CULTURA CATALANES SÓN ANÒMALES”

publicar-la, i crec que això va beneficiar els textos.

Cap escriptor en surt excessivament malparat, de les entrevistes. No. Però hi ha casos peculiars. Amb Cela hi havia parlat per primera vegada per a *El correo catalán*. Quan ens vam trobar em va veure tan jove que em va dir: “*¡Invéntate la entrevista!*” Jo li vaig replicar que si no em responia no publicaria res, i això el va fer canviar d'opinió. Al cap d'un temps li vaig fer el monòleg. Vam passar quatre hores parlant a l'Hotel Colón, on s'estava sempre que venia a Barcelona. Enmig de la conversa ens vam aturar perquè ell havia d'atendre un periodista de Radio Nacional. Pràcticament el va tirar escales avall. Cella sovint feia un paper groller, però quan s'hi posava era molt persona i divertit.

A l'entrevista, el que seria premi Nobel de literatura afirma que tre-

ballava deu hores al dia en els seus llibres. Comparteix aquesta visió de l'escriptura?

Totalment. Escriure costa molt. No s'improvisa res. Quan lleigeixo les entrevistes amb els escriptors que als 70 eren joves –Porcel, Benet i Jornet, Coca, Guelbenzu– m'adono de la coherència i cohesió dels seus discursos. Tenien la voluntat de crear una obra que incidís no només en la literatura del país, sinó també en la universal. Aquest és un discurs que es diferencia de la realitat d'avui. Ara es parla de vendes, no de valors literaris.

Un dels autors més desenganyats és Pere Calders. Diu: “En aquest país, la solitud de l'escriptor és absoluta, angoixosa”.

Calders havia tornat de Mèxic, on no es va adaptar mai. I quan va ser a Catalunya va rebre la patacada: érem un país que donava per molt poc, hi havia llibres seus que venien 10 exemplars a l'any... Calders era un home profundament escèptic, i crec que tenia molta raó.

Està d'acord, també, quan Calders diu “Som la personificació d'una cultura anòmala i senzillament en vivim les conseqüències”?

Sí. No crec que hàgim avançat gaire. La gent de la meua edat teníem el català com a llengua familiar, però no intel·lectual, i uns quants ens vam decidir a escriure en català. ¿Podem estar joiosos del que hem aconseguit? ¿Han tingut prou repercussió, els nostres llibres? Tant de bo poguéssim dir que ni el país ni la cultura catalanes són anòmales.

Per què va escriure en català?

A principis dels 70 quedava sovint amb Espriu, al despatx que tenia a passeig de Gràcia amb Aragó. Fumàvem i xerràvem. I un dia li vaig dir que escrivia en castellà. “¿Vostè creu que dient-se com es diu farà res, en castellà?”, em va demanar Espriu. I vaig entendre que no.

A la conversa amb Rodoreda, ella li diu que prefereix els contes a les novel·les que ha escrit.

Els seus contes no tenen res de carincló. Són d'una gran crueltat. Als contes, Rodoreda es deixava anar, i jo també penso que són millors. Ara bé, hi ha novel·les com *Jardí vora el mar* que m'agraden força.

Joan Perucho i Álvaro Cunqueiro eren dos dels seus escriptors preferits del moment. Per què?

Encara em sedueixen tots dos. M'agrada molt aquell punt borgesià d'ajuntar realitat i ficció. A més de ser un bibliòfil extraordinari, Perucho té grans llibres, com *Les històries naturals*, *Llibre de cavalleries* i *Monstruari fantàstic*. ◆◆